

# Bonkáló Sándor

(Rahó, 1880 – Budapest, 1959)  
filológus, irodalomtörténész, műfordító)

Piarista gimnáziumba járt, majd elvégezte az ungvári Teológiai Líceumot.

Felszentelésére nem került sor. Asbóth Oszkár irányításával szláv filológiát tanult. Szegeden, Gyöngyösön, Zalaegerszegen, Budapesten latint és németet tanított.

1917-től orosz nyelv és irodalom szakos magántanár, 1919 márciusától a Pázmány Péter Tudományegyetem rutén nyelv és irodalom tanszékének vezetője. 1924-től, tanszékének megszűnésétől nyugdíjas. Ezt követően is folytatta kutatásait. Számos tanulmányt írt, orosz klasszikusok (köztük Lev Tolsztoj, Dosztojevszkij) műveit fordította magyarra. 1945-ben visszavették az egyetemre, de bírálta a zsdanovi kultúrpolitikát, ezért állásából felfüggesztették.

Az orosz, a ruszin és az ukrán nyelv és irodalom nemzetközileg is ismert kutatója. Jelentős eredményeket ért el a keleti szláv népek (elsősorban az orosz, a ruszin és az ukrán) irodalmának vizsgálata, valamint a magyar–orosz irodalmi és művelődéstörténeti kapcsolatok feltárása terén.

Az *orosz irodalom története* (1924) című kétkötetes munkája a magyarországi russisztika nagy jelentőségű alkotása. A Nyugat külső szerzőjeként rendszeresen írt az oroszországi változásokról, nyomon követte és recenzeálta az orosz irodalmat. Szláv tematikára írt műveinek korszakos jelentőségét 1945 után nem ismerték el. Nevét és a szlavisztika terén végzett munkásságát évtizedeken át azért is el kellett hallgatni a nagyközönség előtt, mert az 1930-as években szót emelt a sztálini despotizmus ellen, bírálta a szovjet kormány valásellenességét, nemzetiségi politikáját, kifogásolta a trianoni békeszerződés következményeként Magyarországtól elszakított ruszin nép identitásától való megfosztását.

Salga Attila, Bonkáló Sándor tevékenységének kutatója hangsúlyozza, hogy a tudós nevét még az 1990-es években sem említik a magyar tudományos kiadványok, bár ekkor már ismert tény, hogy a két világháború között ő volt Magyarországon az egyetlen tudós, aki az ukrán és orosz irodalmat, ezen belül a kárpátaljai is kutatta, és ha lehetősége volt rá, akkor az ukrán és az orosz nyelvet is oktatta... Bonkáló Sándor elsősorban a jelenkori Kárpátalja (az egykori Podkarpatszka Rusz) nyelvjárásait, néprajzát és kultúráját, valamint az ukrán, ruszin és orosz irodalom történetét vizsgálta. A huculok mindennapjai és beszédük Bonkáló Sándor tudományos érdeklődési körének részét képezték. Hiszen ő maga is hucul környezetben született és nőtt fel, s jól ismerte szülőföldje hagyományait és szokásait. Budapestre történő áttelepülését követően számos alkalommal járt szülőhazájában, beszélgetett földijeivel. Az ő felvilágosultságának az eredményeképpen ismerhették meg a tudósok a feladat szükségességét, ugyanis „ez egy érdekes törzs, mely nem csupán külsejében, de szokásaiban és nyelvében is különbözik más kisorosz népektől, és a huculok nyelvét ez idáig még senki sem tanulmányozta.